

Abstrakt

Předkládaný text se zabývá mnišským životem v theravádovém buddhismu, jak je popsán v páli kánonu a komentářové literatuře, jakož i jeho současnými podobami na Srí Lance a způsoby, jakými mohou tyto formy mnišského života ovlivňovat podoby buddhistického mnišství či jiné formy spirituální praxe v Evropě. Pro zachycení různých způsobů pojmání mnišství je použita Gombrichova teorie afektivní a kognitivní praxe buddhismu, která je aplikována zejména na členění a vyhodnocování dat získaných během terénního výzkumu buddhistického mnišství na Srí Lance. Pro získávání a analýzu dat o stavu současného mnišství na Srí Lance byly využity postupy zakotvené teorie a jako hlavní výzkumná metoda „žítí ve výzkumu“.

Zatímco v kanonických textech je cíl mnišského života definován jako ustání utrpení vyhasnutím chtivosti, nenávisti a zaslepenosti, tedy prožitím nibbány, v afektivní rovině soudobého mnišského života na Srí Lance dochází k proměnám cíle mnišského života. Jedním z důsledků je změna tradiční role mnicha jako uchovatele nauky a spirituálního průvodce laiků a s tím související posílení spirituální role laiků a narušení nosného principu reciprocity obdarování mezi mnichy a laiky. Někteří Evropané žili jako mniši právě na Srí Lance. Do Evropy pak přinášejí zkušenost praxe buddhismu v tradičně buddhistické zemi a tato zkušenost ovlivňuje jejich praxi buddhismu v evropském prostředí. Buddhistické mnišství je tak jednou z mnoha forem spirituální praxe, které mohou Evropanům přinášet odpovědi na řešení existenciálních otázek po smyslu života a nabízet možnosti spirituálního rozvoje.

Život buddhistického mnicha však může pro některé Evropany znamenat pouze naplnění touhy po exotice, zvláštnosti, výjimečnosti a jinakosti, kterou produkuje velmi individualizovaná a konzumně orientovaná pozdně moderní společnost. Nejedná se tedy vždy o saturaci spirituálních potřeb, ale též, podobně jako u některých mnichů na Srí Lance, o uspokojení touhy po realizaci osobních ambicí ve společnosti, ať již například v sociální oblasti, ekologii či politice. Stejně jako u mnichů na Srí Lance i u mnichů evropského původu se jeví osobní motivace pro mnišský život jako jeden z klíčových faktorů, který ovlivňuje způsob, jak mnich svůj život v bezdomoví naplní, což určuje jeho společenskou roli.